

AINEKOHTAINEN OPETUSSUUNNITELMA UKULELE

Porvoon kaupungin Elinvoimalautakunta 18.11.2025

Ukuleleen valmennusopinnot

Tavoitteet

- Tutustutaan ukulelensoiton perusteisiin ja luodaan valmiuksia soitonopintoihin
- Harjoitellaan erilaisia säestys- ja melodiansoitto tapoja ja opetellaan soittamaan pieniä melodioita
- Tutustutaan mm. soiton, leikin ja laulun avulla musiikin hahmotusaineiden alkeisiin
- Koetaan yhdessä soittamisen iloa
- Oppilasta kannustetaan luovuuteen ja oman musiikin tekemiseen
- Opetus toteutetaan yksilöllisesti oppilaan iän ja tason mukaan

Sisältö

- Käytetään oppilaan ikään ja taitoihin nähden sopivaa alkeismateriaalia
- Käytetään laulamista ja motorisia taitoja tukevia harjoitteita
- Käytetään oppilaan tarpeiden mukaisesti hyväksi sekä erilaisia nuotinnustapoja (perinteinen nuottikuva, tabulatuuri) että korvakuulolta ja matkimisella oppimista
- Kannustetaan oppilasta laulamaan ääneen ukulelella itseään säestäen
- Leikitään sävelillä, rytmeillä ja sanoilla ja luodaan omia pieniä lauluja ja sävellyksiä
- Pidetään yhteyttä oppilaan perheeseen ja valmennetaan myös vanhempia musiikin harrastukseen
- Opetetaan pitämään huolta soittimesta
- Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan sekä yksilö- että ryhmäopetukseen
- Tarjotaan oppilaille mahdollisuus osallistua esiintymistilanteisiin, joko esiintyjänä tai kuulijana

UKULELEEN PERUSOPETUS

Yleiset tavoitteet kaikille tasoille

- Löydetään luonteva tapa käsitellä soitinta ja tuottaa sillä ääntä
- Opitaan hyvän ja ergonomisen soittoasennon merkitys
- Opitaan hahmottamaan musiikillisia kokonaisuuksia ja rakenteita soiton ja nuottien avulla
- Opitaan harjoittelemaan säännöllisesti, monipuolisesti ja itsenäisesti
- Opitaan kehittämään äänenmuodostusta ja tutustutaan soitintujen eri soittotekniikoihin
- Opitaan erilaisia komppaustekniikoita
- Opitaan melodiasoittoa
- Opitaan kuuntelemaan ja arvioimaan omaa soittoa
- Opitaan erilaisten ilmaisukeinojen käyttöä (esim. dynamiikka, agogiikka, vaihtelevat äänensävyt)
- Opitaan keskustelemaan ja ottamaan kantaa ohjelmiston musiikilliseen sisältöön
- Opitaan soittamaan ulkoa
- Opitaan kappaleita korvakuulolta ja opettajan esimerkistä, ja tutustutaan improvisoinnin ja säveltämisen perusteisiin
- Totutaan esiintymään
- Soitetaan myös muiden kanssa esimerkiksi yhtyeessä
- Tutustutaan musiikkiin monipuolisesti konserttien ja tallenteiden välityksellä
- Opitaan hyvät ja turvalliset tavat soittimen käsittelyssä

PERUSTASO 1

Tavoitteet

Ensimmäisellä perustasolla tavoitteena on oppia soiton ja siihen liittyvien taitojen perusteita. Opetellaan melodiasoittoa sekä sointujen eri komppaustekniikoita. Improvisaatio ja säveltäminen voi sisältyä lyhyinä tuokioina, leikin muodossa. Käydään läpi nuotinluvun perusteita (melodiasoitto c1-c2). Kappaleita pyritään opettelemaan sekä nuoteista että korvakuulolta matkimalla. Painotetaan alusta asti hyvää äänenmuodostusta ja luontevaa käsien tekniikkaa.

Kannustetaan kotiharjoitteluun vanhempien tuella. Luodaan perusteita itsearviointiin.

Sisältö

- Valitaan oppilaan ikään ja taitoihin nähden sopivaa alkeismateriaalia. Harjoitellaan soittamaan melodioita tabulatuurin avulla ja/tai nuoteista (c1-c2) ja säestämään lauluja sointumerkeistä (C, D, E, F, G, A, duuri-, molli-, ja septimisoinnut) opettajan harkinnan mukaan
- Duuri- ja molliasteikot: C ja Am kolmisointuineen. Asteikkosoitossa käytetään vapaita kieliä, opettajan harkinnan mukaan voidaan soittaa harmonista tai melodista molliä.
- Ohjelmisto, joka edustaa eri tyylejä (esim. kansanmusiikkia, pop-rockmusiikkia, klassista musiikkia) ja aikakausia. Kappaleet ovat tempoiltaan ja luonteiltaan vaihtelevia. Harjoitellaan sekä melodiasoittoa, että komppaustekniikoita soinnuilla.
- Prima vista -soittoa
- Yhteismusisointia opettajan kanssa ja mahdollisuuksien mukaan ryhmässä ja/tai soittokaverin kanssa
- Musiikin luomista, improvisointia ja säveltämistä mahdollisuuksien mukaan
- Harjoitellaan tasa- ja kolmijakoisten säestyskomppien soittamista (strummausta, yksinkertaisia arpeggiokuvioita)
- Opetellaan myös plektran käyttöä

TASOSUORITUS

Tekninen osa

- Sisältöosuudessa mainitut asteikot kolmisointuineen (C, Am)
- Teknisen osan voi suorittaa myös taiteellisen osuuden yhteydessä.
- Prima vista: Suoritetaan omaksumistehtävänä, joka annetaan oppilaalle noin viikkoa ennen suoritusta. Yksinkertaisen melodian (vähintään 1/2 ja 1/4-nuotteja äänialalta c1-c2) soittaminen tabulatuurista tai nuoteista oppilaan toiveen mukaan ja toisen kappaleen säestäminen sointumerkeistä.
- Teknisen osan lautakunnaksi riittää oma opettaja ja kollega. Oppilas osallistuu myös arviointiin.

Taiteellinen osa

- Kolme erityylistä pienimuotoista sävellystä, joissa käytetään ukulelen perustekniikoita (sointujen strummausta, yksinkertaisia arpeggioita ja melodioiden näppäilyjä tai plektrasoittoa). Kappaleet esitetään pääsääntöisesti ulkoa. Yhteismusisoinnissa soitetaan pääsääntöisesti nuoteista.
- On suositeltavaa, että ohjelma sisältää yhteismusisointia.
- Oppilaalla on mahdollisuus myös improvisointiin tai oman sävellyksen esittämiseen. Tällöin oma teos korvaa yhden sävellyksen.

Lautakunnassa on oma opettaja, 1–2 jäsentä ja puheenjohtaja. Oppilas osallistuu myös arviointiin.

PERUSTASO 2

Tavoitteet

Toisella perustasolla tavoitteena on kehittää eteenpäin ukulelensoiton perustaitoja. Painotetaan edelleen hyvää äänenmuodostusta ja komppaus- tekniikkaa ja soittoasentoa. Oppilas kehittää edelleen nuotinlukutaitoaan.

Tekninen osaaminen monipuolistuu, esimerkiksi tuodaan mukaan lisää sointunäppäilykuvioita (arpeggiot), sekä barreleja-otteet.

Tuodaan musiikillinen ilmaisu vahvemmin mukaan, ottaen huomioon oppilaan ikä ja muita edellytyksiä. Kehitetään kykyä musiikillisten kokonaisuuksien ja kappaleiden muotojen hahmottamiseen.

Oppilaalle tarjotaan esiintymismahdollisuuksia sekä yksin että ryhmässä.

Kappaleita pyritään edelleen opettelemaan sekä nuoteista että korvakuulolta, matkimalla. Samalla opetellaan hyviä harjoittelutekniikoita kotiharjoittelua ajatellen. Oppilasta tuetaan ottamaan suurempaa oma vastuuta kotiharjoittelusta. Myös itsearviointin rooli kasvaa.

Pyritään siihen, että oppilas osaa jo huolehtia omasta soittimestaan.

Sisältö

- Asteikot C, Am, G, Em, D, Hm sekä duurisointujen I-V-V/V7 kadenssit. Asteikkosoitossa voidaan käyttää vapaita kieliä. Soinnut soitetaan sykkeellä murrettuna tai samanaikaisesti.
- 2. tason tekniikan eri osa-alueita harjoitettavia kappaleita.
- Ohjelmisto, joka edustaa eri tyylejä (esim. kansanmusiikkia, pop-rockmusiikkia, klassista musiikkia), aikakausia ja muotorakenteita ja jotka ovat tempoiltaan sekä luonteeltaan erilaisia. Pohjustetaan myös oppilaan kanssa esim. eri aikakausien musiikkia ja tietoa säveltäjistä.
- Prima vista -soittoa
- Yhteismusisointia
- Säestystehtäviä
- Musiikin luomista, improvisointia, transponointia ja säveltämistä oppilaan ja opettajan yhdessä niin sopiessa
- Harjoitellaan monipuolisesti erilaisten tasa- ja kolmijakoisten säestyskomppien soittamista (strummausta, arpeggiokuvioita)
- Opetellaan lisää plektran käyttöä

TASOSUORITUS

Tekninen osa

- Melodia-soitto (joku oppilaalle sopiva kappale)
- Asteikkosoitto: Asteikot C, Am, G, Em, D sekä niiden kolmisoinnut ja duurien kadenssit I-IV-V/V7-I. Kadenssit yksinkertaista arpeggiokuviota käyttäen. Kadenssit voidaan korvata säestämällä yksinkertaista melodiaa perussointuja (esim. I-IV-V/V7) käyttäen. Kaikki asteikot suoritetaan, joko hajautetusti tai kaikki kerrallaan. Asteikkosoitto tulee suorittaa viimeistään konserttiosuuden yhteydessä.
- Prima vista: Suoritetaan omaksumistehtävänä, joka annetaan oppilaalle noin viikkoa ennen suoritusta. Melodian soittaminen perinteisestä nuottikuvasta. Melodia edustaa helppoa edellisen tason ohjelmistoa. Tehtävä liikkuu lähinnä ensimmäisessä asemassa. Toinen kappale säestetään sointumerkeistä.
- Teknisen osan voi suorittaa myös taiteellisen osan yhteydessä.
- Teknisen osan lautakunnaksi riittää oma opettaja ja kollega. Oppilas osallistuu myös arviointiin. Suoritus voi olla esim. oppilaan soittotunnin yhteydessä.

Taiteellinen osa

- Neljä erityylistä pienimuotoista sävellystä, joissa käytetään ukulelen perustekniikoita (sointujen strummausta, yksinkertaisia arpeggioita ja melodioiden näppäilyjä tai plektrasoittoa). Kappaleet esitetään pääsääntöisesti ulkoa.
- On suositeltavaa, että ohjelma sisältää yhteismusisointia. Yhteismusisoinnissa soitetaan pääsääntöisesti nuoteista.
- Teknisen osuuden kadenssit voidaan korvata 2. tasolla säestämällä yksinkertaista melodiaa perussointuja (esim. I-IV-V/V7) käyttäen. Oppilas voi halutessaan myös soinnuttaa kappaleen itse.
- Oppilaalla on mahdollisuus myös improvisointiin tai oman sävellyksen esittämiseen. Tällöin oma teos korvaa yhden sävellyksen.
- Lautakunnassa on oma opettaja, 1–2 jäsentä ja puheenjohtaja. Oppilas osallistuu myös arviointiin.

PERUSTASO 3

Tavoitteet

Tavoite on, että oppilas jo kykenee ylläpitämään ja harjoittamaan soittotaitoaan itsenäisemmin ja asettamaan omia tavoitteita harrastukselleen. Oppilas saa valmiuksia elinikäiseen musiikin harrastamiseen ja kykenee opettajan avustuksella tekemään vielä syvällisempää ja tarkempaa itsearviointia, jonka avulla valmistautuu itsenäisempään työskentelyyn ylemmillä tasoilla. Oppilaan omat mieltymykset musiikin suhteen tulisi mielellään näkyä myös ohjelmiston valinnoissa ja tasosuorituksen taiteellisessa osassa.

Oppilas kykenee soittamaan monipuolisesti ulkoa ja kuulonvaraisesti, sekä hahmottamaan harjoittelemiensa teosten musiikillisia rakenteita ja kokonaisuuksia. Hän kykenee tunnistamaan eri aikakausien musiikkia ja on tutustunut niiden tyyliin.

Oppilas on jo saanut kokemusta erilaisista esiintymistilanteista, mielellään myös muissakin tilaisuuksissa kuin musiikkiopistossa.

Oppilas ottaa osaa yhteismusisointiin ja kykenee toimimaan vastuullisesti ryhmän jäsenenä.

Hän osaa harjoitella ja säestää kappaleita sointumerkeistä käyttäen näppäily- ja komppaustekniikoita. Hän on myös kokeillut improvisoida ja säveltää omista musiikillisista lähtökohdistaan.

Oppilas on tutustunut lisää molempien käsien keskeisiin tekniikkoihin: Oikean käden vuoronäppäily, arpeggiot sekä muut sormikuviot (esim. tremolon alkeet). Vasemman käden legatot, vibrato, barrè-otteet ja asemien vaihdot.

Sisältö

- Kaikki duuriasteikot sekä melodiset mollit kadensseineen (I-IV-V/V7), kahdessa tai kolmessa oktaavissa, kromaattinen asteikko (c1-c3) ja pariääniasteikko tersseissä (C, Cm, D, Dm). Asteikkosoitossa voidaan käyttää vapaita kieliä tai ns. sabluunasormituksia opettajan ja oppilaan valinnan mukaisesti. Soinnut soitetaan sykkeellä murrettuna tai samanaikaisesti. Kadenssit voidaan suorittaa myös säestämällä yksinkertainen melodia perussointuja (I-IV-V/V7) käyttäen. Oppilas voi halutessaan myös soinnuttaa kappaleen itse. Melodian voi soittaa tai laulaa toinen henkilö tai oppilas itse.
- Tekniikan eri osa-alueita harjoitettavia etydejä tai etydinomaisia kappaleita
- Ohjelmisto, joka edustaa eri tyyliä (esim. kansanmusiikkia, pop-rockmusiikkia, klassista musiikkia), aikakausia ja muotorakenteita ja jotka ovat tempoiltaan sekä luonteeltaan erilaisia.
- Suositellaan soitettavaksi myös suomalaista musiikkia ja aikamme musiikkia
- Prima vista -soittoa
- Yhteismusisointia
- Säestämistä korvakuulolta ja sointumerkeistä
- Musiikin luomista, säveltämistä, improvisointia, soinnuttamista ja transponointia oppilaan ja opettajan yhdessä niin sopiessa.
- Harjoitellaan monipuolisesti erilaisten tasa- ja kolmijakoisten säestyskomppien soittamista (strummausta, arpeggiokuvioita)
- Opetellaan lisää plektran käyttöä

TASOSUORITUS

Tekninen osa

- Kaksi melodiakappaletta (voidaan myös soittaa taiteellisen osan yhteydessä)
- Yksi duuri- ja yksi molliasteikko kolmisointuineen sekä kadensseineen tasosuorituksen ohjelmiston tarkastajan arpomana. Soitettavat asteikot annetaan oppilaalle tiedoksi viikkoa ennen tasosuoritusta.
- Kadenssien sijaan tasosuoritukseen voi valmistaa säestystehtävän valitusssävellajissa.
- Prima vista: Suoritetaan omaksumistehtävänä, joka annetaan oppilaalle noin viikkoa ennen suoritusta. Melodian soittaminen perinteisestä nuottikuvasta. Melodia edustaa edellisen tason ohjelmistoa. Toinen kappale säestetään sointumerkeistä.
- Teknisen osan voi suorittaa myös taiteellisen osuuden yhteydessä.
- Teknisen osan lautakunnaksi riittää oma opetta ja kollega. Oppilas osallistuu myös arviointiin.

Taiteellinen osa

- Oppilas suunnittelee yhdessä opettajansa kanssa esityksen, joka sisältää erityylyisiä sävellyksiä eri aikakausilta, ja/tai joka voi keskittyä johonkin teemaan.
- Neljä erityylistä ja eri aikakautta edustavaa sävellystä, tai kestoaltaan n. 10–12 minuutin kokonaisuus. Kappaleet esitetään pääsääntöisesti ulkoa.
- On suositeltavaa, että tasosuoritus sisältää aikamme musiikkia ja suomalaista musiikkia.
- On suositeltavaa, että ohjelma sisältää yhteismusisointia. Yhteismusisoinnissa soitetaan pääsääntöisesti nuoteista.
- Oppilaalla on mahdollisuus myös improvisointiin tai oman sävellyksen esittämiseen

Lautakunnassa on oma opettaja, 1–2 jäsentä ja puheenjohtaja. Oppilas osallistuu myös arviointiin.